

საბავშვო ფურცელი

საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის
გაზეთის № 776

ფურცლის № 137

კვირა, 8 იანვარი 1917 წ.

მეფობის ქალი

ზოგა.

გატეხილი ზარი

(პოლონური).

ვლ. რეიშინტისა.

შორს, შორს, ცხრა მთას იქით, უცხო მხარეში, ცად მიბეჯენილ, ტიტველ, საღ კლდეზე კოშკი იყო აშართული, კოშკი, ვით მოღურებული მუშტი, ახლოს მისიალ ღრულებს რომ ემუჭრებოდა. იმ კოშკზე საზად გატეხილი ზარი ეცედა, ზარი გულ-ამოგლეჯილი...

ეკიდა გატეხილი ზარი—სული მოკლელი ერისა...

ეკიდა ვით მშოგრი, ეკიდა მღუმარე, შიტოვებული...

საუკუნოების წინ იყო ეს, დიდი ხანია მას ავით, დიდი, უსოვარი დრო. ეს მხოლოდ გარდმოცემაში იხსენებოდა, შთამომავლობიდან შთამომავლობაზე გადადიოდა სინკურები, ახალგაზრდობას ძილში ოცნებად ქვლინებოდა და სკივლის სარეკელზე შოხუტთა ბაგედან შეზინებული უკანასკნელად სწუვებოდა...

მეფე—ფრინველმა, ბებერმა არწივამც, გარდასარულ საუკუნეთა მარადმა გუმამა, იცოდა ესა.

მარტო აშართულიყო სალი კლდე, განკალკევიებით, ვით კუნძული, დაუსრულებელ ღრუბელთა, მღუმარების და უკუნეთის გულში. მზე მის თავზე სახეს არასდროს არ იხსნიდა, არ ეკარებოდა; იდგა სალი კლდე, ვით სამარე მიფრეხებული. არ ეკარებოდა მები, გროგალი თავს არ დაშრაილებდა. ფრინველიც კი, ფრინველიც სკივლიობდა მისთვის გვერდი ახეცია. ხოლო ბაღისის და ყვავილეთის მაგიერ იმის კალთებით ნახევარდ-გახრწნილ ძელებით და შემზარსისხლის ჩაქანგებულ ნაკადულებით შეფენილიყო. ეს კვალი იყო რაღაც გარდასარულ, მიფრეხებულ ბრძოლათა და სისხლის ღვრისა.

და ყველას ზევიდან კი უბოლოო, სამარისებური ღუმილი, ჭმუნვიანი ღუმილი გატეხილი ზარისა.

მხოლოდ იშვიათად, ას წელში ერთხელ, მოსწყდებოდა მეფე-ფრინველი და წელი ფრინვით მისრაილებდა ბარად, ღრუბელთა საზღვარს იჭით, მისრაილებდა იქ, სადაც მუხს სიციხის ლული დაუნთო, მისრაილებდა ცხოვრების გუფუნისკენ.

ლოლივან მთებიდან ზურნუბტ-კამკამა ზღვამდ თვალ უწყდნინი ძეგუანა გადაქეზულიყო, ძეგუანა, სადაც ცრემლი უშრობი იყო, კიბნების კარგში მუნჯი სასოწარკვეთილება წამოკებრებულიყო,

თანაგრძობის ცეცხლმა არ შეარხია არავის გული, გული მონათობი მოხმარებდა. შეგვივინერ პნელ ციხე-სასატირობის, მისი ბედღლითა თვალს სჭირდა, აწინებდა, ბძძოლის სიმღერის ვერა გაგვითარია.

მიფრინავდა ფრინველი მარტოკანა სალ კლისკენ, დაჯდებოდა მუჩუ ზარზე და შავ ფიქუს მიეკეოდა. და ელოდა, ელოდა დარაჯი თვალ-ფუტუკი, ბედს როდის მოსწევდებოდა ღიმი სახებზე.

სადღვინი ბალახით შეიშობა, ფათალომ შეჰჰოსა ციხე დარბაზის, სახლები ნანგრევები. ამოშრა ცრემლითა ნაჯდულები, წარსული დაიწყებას მიეცა. შეგვივინერ ბორკულებს. სახელოვან რანდითა შთამომავალნი დაბლა უხრინდენ მტერს ქელსა. რომ ცხოვრება შეეკონწეზებინათ, მიიღეს სხვისი სჯული და ადათ-ჩვეულება. ახალ ბატონების ბურჯნი შეიქმნენ, ხალხს ასწავლიდნენ მორჩილებასა და ქედს მოხობას. ოკროს წკრაილი შეიქმნა ახალ ცხოვრების სიწერად. ბაზარსა და მოედნებზე ხალხი კანკალიბა-ჩხუბით ერთობოდა. ბძძინი ურლოო რაზმს წერით ირობდნენ თავისა; ანკარება და პირადი სარდა გინადეს ღმერთად, საცუბხვევლითა მაგიერ ბაზა-ხანას აწინებდნენ. აკლდამების თხრამე გაერთიანდნენ მცნებრინი და მანართია ხილითი დარეკრებელითა გაქაბდნენ:

— მოკვდა სამშობლო, მოკვდა!..

შეკვინეს ცეცხლი, დნერეყვის; მოპატივს სამეფო სამეკული, დასტერეს ვინებისა და სიამყის დანიი. სახელიც კი უპოკვეს, სასული; მიკვალდებულ მერეკა-კი (კლდე) და დანაშაულად იყო მიჩნეული. მოკვდაო საშუალოს კი სწავლიდნენ.

შეგარა არა, არ მოკვდარია უბრალო, სადა ხალხის გულში ჩაემაზა თვისი უკვდავი სიკოცხლი, დაბალ ქაზმებში მიგრქმალა თავის ტარებით და თვის შახუნნი. მის სახელს აიღებდა, თაყვანს სცემდა სიმშობლივან გაძვალტყვეული, განაწამები ხალხი; იგი იმდენი სიმშობლი იყო დატკათის, ერთადერთი წყარო იმედისა და სულის ძალის სასურველითა. ფარულ სიმღერებში გაიბოდა იმის ძაღუნი ხა... საუკუნოების განჯე, საშინელითი და შეტყნით რომ მოკვლულიყო, უნათებდა იგი უსახლო-კაროდ, ვითა ღამპარი. შთამომავლობა შთამომავლობას გარდასცემდა მას. მასზე ჰქვალდებდა ტეგრე უტები, ჩანგერული სამარები, შერინბათა გაძვალტყველი ნანგრევები; მასზე სერგოდა დედა-მეფა, ტყვეობით შებორკილი, მღეროდა წყალი ჩატბორტული. გახაფულის გროვასს გაკქინდა აქეთ-იქით ამაგი მასზე, რჩეულით იგი წმინდა ნიშნით უშკობდა შობსა. და სკოცხლობდა დიადი, უკვდავი, წმიდა!..

ჩამოკრა ბედმა. დადგა სხვა დრონი, იყივლა კვლევე მეფე-ფრინველმა ხნითა დიდით, ხნითა ბძძოლის:

— ვინც ცოცხალი ხართ. აღსდევით, აიხალენით!.. ალოდეთ მახვილი და საგმროდ გახეშხადენით!.. გატეხილი ზარი დაიგუჟუნეს!.. სასწაული მოხდება, აღსდევება მკვდრითი!..

ლილოვან შიებთან ზურმუხტკამკამა ზღვადე შერობა გულნი. ქობახებთან მებრძოლითა დასებე გამოიშლენენ, წინ კი მიფრინავდა მეფე-ფრინველი, მეფე-ფრინველი სისხლსფერ ცისკრის ტალღებში.

— ჩამოკათ ზარი!.. ზარი ჩამოკათ!.. სასწაული მოხდება აღსდგება მკვდრითი!..

გარდაეშენენ ბძძოლაში, მკვეთნენ სიკვდილს, ისწრაფეს გამარჯვებისკენ. იცილებინ მებრძოლინი; მგომარი შრომარზე წყება, მოსჩქეუს სისხლის ნიაღვარი, ბძძოლის ქარიშხალი ჰგუგუნებს. მებრ-

ძოლთ არ უწყინათ შიში, სიკვდილის არ ეშინით, არც მტრისა ლაშქარის. იბრძვიან, ვით რომი. ჩაიარს მერე, თუ ისინი ერთი მუკა აიარან—რწმენა ანიტებს მათ ზეკატურ ძალას, იმედო ჟარანების გამარჯვებას. გამესტერს მძარცველითა რანგით, ბნელი ძაღუნი სიღრმე, დახოცულია შეგროვებულ გავამებზე მიკოცავენ მალა, კოპისკენ!..

ჩამოკათ ზარი!.. ზარი ჩამოკათ!.. სასწაული მოხდება, აღსდგება მკვდრითი!..

მილოვის საუზარს, უკვირ ათისი სწევს ხელს ზარისკენ, უკვირ გამარჯვების უფინან შერობა პაერი, უკვირ შედრკა მტერი!..

ზარი არ პრეკდა, ენა ჰქონდა ამოგლეჯილი, სამად იყო გატეხილი!..

ვით უფსკრულში, მცნენ ზარის შინით, გატეხილი ლითონს სტეხდენ სასოწარკვეთილი ათითაღებულ გულთა, ეჯახებოდნენ სხეულთა, თავ-დაიფსქებულ სწრაფით და მდღღარე, სამსხვრელო სისხლითა.

ყრულ ახმურდა ზარი, თითქოს სამარინდნ მოიხსა ხმა იმედისათ.

ათასი ათისი მოსდივდა, ეხლებოდნენ მუჩუ, გატეხილი ლითონს, უკულოდა სკვოდნენ. მთელი ხალხი ჩამოეკიდა ზარს, მთელი ერთი შემოკრა ამ ენმლემის გარშემო, მთელი ერთი იქცა ენად და ზარს შემოკრა. მეფე-ფრინველი კი დაუდგარობლად, მუსტერებლვ გაკეთდა ხნითა მალაღით, ბძძოლისა ხნით:

— ჩამოკათ ზარი!.. ზარი ჩამოკართა!.. სასწაული მოხდება, აღსდგება მკვდრითი!..

ათასი ათისი მოსდივდა სისხლის დასახებედ, გასანთავისუფლებლად. მამების გავამებზე შვილები მიკოცადნენ, ადიოდნენ მალა, რომ ბიროტ-სულთათვის გამარჯვება გამოთვლიათ. რამდენს გაეგნობა გული; ეს მხოლოდ ღმერთმა და ღიებმა—იციან.

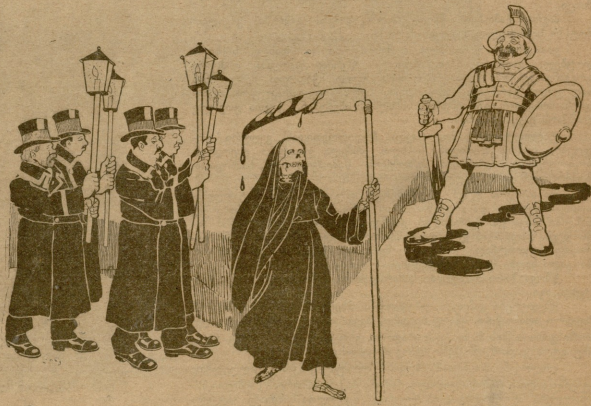
მაგარა ბოლის გამარჯვებს!.. სამსხვრელოდ დაღვრილი სისხლის მდინარეც შეკრა, შეივალდა გატეხილი ზარი. მოხდა სასწაული, ზარმა გამარჯვების ხნით დაიგუჟუნა!..

დაიმსხრა ბორკილები, განიფანტა უწყნერი, აბღღვრილად მზე გამარჯვებისა!

ლილოვან ბიებთან ზურმუხტ-კამკამა ზღვადე გაისმოდა ზარის უკვდავი გულნი!..

გამარჯვების სასწაულს აღუწყება და ახალ ცხოვრებისკენ მიუფრინებდა!..

ხანგანძე.

სიკვდილის პარტისი და ომის ღმერთი. (ტირლი და სილო).